

Húsmarha-tenyésztés és támogatások

A Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. csaknem teljes egészében állattenyésztő vállalkozás. Évi 4,5 milliárd forintos árbevételének 98 százaléka egy olyan ágazatból származik, amely Magyarországon ma mélyrepülésben van. Évente 105-110 millió étkezési tojást, 600 tonna tojáslet, 6,5 millió liter tejet, 2,8 millió kilogramm sertést, valamint marha tökehúsokat és 42 tonna húskészítményt állítanak elő. Mindezt 390 fő foglalkoztatásával érik el, amivel Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a munkaadók rangsorában a huszonharmadik. Ezen kívül még 50-70 fő munkahelye kapcsolódik hozzájuk, részint a beszállítóik, részint a velük kapcsolatban álló szolgáltatók révén. A gazdaság 5 ezer hektár szántón, valamint 1000 hektár gyepen és legelőn gazdálkodik. Ebből aztán kiderülhet, hogy az üzem mérete miatt igencsak érintettek az 1200 hektár feletti területek földalapú támogatásának megvonásában. A kormány ígérete szerint azok a gazdálkodó szervezetek, amelyekben meghatározó az állattenyésztés – és amelyek vetőmagot is termelnek –, kompenzációt kapnak. Erről beszélgettünk Osvay György elnök-vezérigazgatóval, Kele Attila vezérigazgatóval és Sváb Istvánnal, a gazdaság szarvasmarha ágazatának üzemigazgatójával.

Ha nem termelnének 200-400 hektáron napraforgót, akkor teljes egészében állattenyésztő gazdaságként működne. Minden növényt, amit előállítanak, feltakarmányoznak. Időnként még vásárolnak is 500-1000 tonna takarmányt, főleg ha az időjárás nem kedvező náluk. Az őszi búzát 1300 hektáron, átlagosan 4-5,5 tonnás hozammal, az őszi árpát 550 hektáron ugyancsak 4,5-5,5 tonnás hektáronkénti átlaggal termelik. A tavaszi árpát 220 hektáron, 4,5-5 tonnás szinten vetőmagnak termesztik. A kukoricából 1200-1300 hektáron 8 tonnás átlagot érnek el évente, de már nagyon álmodnak a 10 tonnás hektáronkénti hozamról. A takarmánykeverőjükben évente 30 ezer tonna tápot gyártanak saját szükségleteik fedezésére, valamennyi állatfaj számára.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a gazdaság árbevételének 98 százalékát az állattenyésztés adja. Ebből 50-55 százalékot a baromfi tesz ki. A húsvetikumuk – ami a sertés és a levágott szarvasmarha saját húszében való feldolgozását és értékesítését jelenti – bevétele 1,2 milliárd forintot tesz ki. Az általuk fejt 6,5 millió liter tej értéke jó, ha eléri az éves 600 millió forint árbevételt.

Osvay György: az új szabályozás miatt a gazdaság éves jövedelmétől, vagyis 400 millió forinttól esünk el

A Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. meghatározó a húsmarhatartásban. Törzstenyésztőjükben 400 charolais anyatehenet és szaporulatukat tartják. Ennek az árbevétele éppen 100 millió forint évente. Alapvetően tenyészállatok, húshasznú bikák és nőivarú egyedek értékesítésével foglalkoznak. Évente 10 bikát és 80 üszőt adnak el, részben itthon, részben külföldre. A tenyészbika ára 700-750 ezer forint, a tenyészüszöké 500-550 ezer forint. A tenyészetet fenntartják, főként genetikai utánpótlási céllal. Másrészt pedig végsúlyra hizlalnak, a piaci igé-

Kele Attila: csaknem 100 százalékban állattenyésztő vállalkozás vagyunk, de a kompenzációról még semmit sem tudunk

nyeknek megfelelően. Akad olyan, hogy 9 hónapra és 300 kilogrammos testtömegben kéri az állatot. Ez a gazdaságnak is előnyös, mert nekik így a leggazdaságosabb, ez az érték az állatok fedzeti pontja. Magát a hizlást még élvez sem fizeti meg a piac, vágva, negyedelve még kevésbé. Minőségi húsmarha terméket idehaza csak egy nagyon szűk piaci sávban (szállodákban) lehet értékesíteni. Az export eléggé szórt, főleg török, libanoni és olasz kereskedőkkel üzletelnek.

A szakmai vonatkozások önmagukban is biztatóak. A

szaporítás hárem-rendszerű, de mesterséges termékenyítést is alkalmaznak, főleg ha a szaporítóanyag Franciaországból jön, a Magyar Charolais Tenyésztők Egyesülete közvetítésével. Emellett van olyan rész, ahol csak hárem-rendszerű pároztatást alkalmaznak. Száz tehénre 82-83 ellés jut, a borjúelhullás pedig hosszú ideje 2 százalék alatt van; tavaly 1,1 százalékos volt. A két ellés közötti idő 430-440 nap között váltakozik. A napi testtömeg-gyarapodás a bikák esetében 0,8-1,2 kilogramm, ha nem intenzíven tartják őket, intenzív körülmények között pedig napi 2,1 kilo-

Sváb István: az élő húsmarha iránt sokkal nagyobb a kereslet hazánkban, mint a feldolgozott állat húsáért

gramm. A nem intenzív tartásnál az állatok tömegtakarmányt, szilázst, fűszénázst és naponta két kilogramm 13 százalékos fehérjetartalmú abrakot kapnak. A napi 2,1 kilogrammos testtömeg-gyarapodáshoz még intenzív hízótápot adnak, az állatok minden 100 kilogrammjához 1 kilogrammot, de ennek a fehérjetartalma már eléri a 27 százalékot. Az üszőknél a napi testtömeg-gyarapodás 1 kilogramm, 1-6 hónapos korban 1,2 kilogramm, a választást követően 0,8 kilogramm. A 14 hónapnál idősebb borjakat legelőre hajtják, és nem intenzi-

ven, hanem tenyészállatnak nevelik őket. A fiatal korban való túlhajtatás a későbbiekben gondot okozhat. A takarmányozásnál fontos, hogy a választásig (6-9 hónap) az állatok ad libitum kapjanak 18 százalékos fehérjetartalmú tápot, és jó minőségű réti szénát is mellé. A választás előtt, 4 hónapos kortól megkezdik az állatok szilázsra és szenázsra szoktatását.

A charolais-nak több kedvező tulajdonsága ismert. Jellemző rá a könnyű ellés, és nagyon jó a legelőkézsége. A szerencsiek most azt a célt tűzték ki maguk elé a tenyésztésben, hogy az állatok rómáját növeljék. Ehhez nagyobb törzshosszúság és erősebb csontozat szükséges, főleg azért, hogy a lába stabil legyen. Erre a tenyészpárosításoknál nagyon odafigyelnek. A tenyészcikák a termékenyítési ciklusban 3-4 kilogramm tenyészbikátápot kapnak, amiben sok a rostanyag és a fehérje. A két tenyészidőszak közötti időszakban ugyanazt a takarmányt kapják, mint a növendékek és a tehének, azaz a tömegtakarmány mellé napi 4-5 kilogramm tápot.

A hízóbikáért élve 3-3,6 eurót adnak kilogrammonként, de a vágást a piac nem fizeti meg. Nem tesznek különbséget a leselejtezett holstein-fríz állatok és a húsmarha termékek között. Úgy kalkulálnak, hogy mindaddig nem érdemes eladni tökehúsként a húsmarhát, amíg az ára nem megy 1500 forint felé. Szerencsére az élő

Legeltetés Natura 2000-es területen, az engedélyek szerint

állat iránt elég élénk a kereslet, a jobb minőséget főleg az olaszok viszik el. A húsmarha takarmányigényét a területeik egynegyedén tudják előállítani, és ehhez az egész ágazat számára még 600 hektár legelőt kell figyelembe venni. A múlt évi adatok szerint a charolais húsmarha ágazat árbevétele 100 millió forint, összes költsége 135 millió forint volt, és ehhez jön még a támogatás.

És most lássuk, mit hozott a legutóbbi támogatásváltozás! A számításnál oda kell figyelni arra, hogy egyrészt megszűntek egyes korábbi jogcímek, másrészt újak kerültek a rendszerbe. A Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. húsmarha-ágazatára 120 millió forint jut ettől az évtől. Ez egy egyedre átszámítva 29 500 forint anyatehéntámogatás. Új jogcím a termeléshez kötött anyatehéntámogatás, ez darabonként 65 ezer forint. Átmeneti támogatás a nemzeti keretből a hízott bikák tartására adott összeg, ami

Évente tíz charolais tenyészbikát értékesítenek

darabonként 47 200 forint. Az extenzifikációs szarvasmarhatámogatás 43 500 forint egyedenként. Az itt felsoroltaknak azért lehet egy szépséghibája, mégpedig az, hogy az egész visszaosztásos alapon működik. Vagyis ha az itt számítottnál több lesz a jelentkező, akkor kevesebb lesz a pénz. Ha a régi rendszert nézzük, akkor tavaly még 145 millió forint támogatást kapott ez az ágazat.

Az új földhasználati törvény miatt a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. 400 millió forint támogatástól esik el. Ez a 4,5 milliárd forintos árbevételük 9 százaléka, vagyis egy az egyben eredményrontó tétel. A vállalkozás eddigi jövedelme évente 300 és 500 millió forint között mozgott, ami most mind eltűnik. Biztak abban az ígéletben, hogy „amit elvettek a növényeknél, visszaadják az állatoknál”, de a konkrét üzemi tervük 400 millió forint kieséssel számol. Pedig ők sohasem csak a mának éltek: az elmúlt tíz évben minden évben 800 millió-1,1 milliárd forint értékű fejlesztést hajtottak végre, és ebben a tenyészállatok értéke nincs benne; azzal is számolva 1,5 milliárd forint lenne ez az érték. Tisztességes adó- és járulékfizetők. Most az a legnagyobb gondjuk, hogy a kieső 400 millió forintot, ami eddig a gazdaság éves jövedelme volt, hogyan tudják majd pótolni.

A takarmány egynegyedét a húsmarhák fogyasztják el

– AVAR –